

SCENARIUSZ 2

Iwona Włodek

Matura – i co dalej? Planowanie drogi kształcenia i kariery zawodowej

Scenariusz jest przeznaczony do prowadzenia zajęć przez doradcę zawodowego wspólnie z nauczycielem języka angielskiego. Na zajęciach można również wykorzystać prezentację multimedialną (przykładowa została dołączona do scenariusza – dostępna na stronie: www.womkat.edu.pl).

Zakres tematyczny:

- rozpoznawanie osobistych preferencji i predyspozycji zawodowych,
- kształtowanie umiejętności samopoznania i samooceny z wykorzystaniem języka angielskiego.

Poziom edukacyjny: szkoła ponadpodstawowa, klasa maturalna.

Cele:

- uświadomienie młodzieży konieczności świadomego i rozważnego wyboru dalszej drogi kształcenia i zawodu na podstawie cech charakteru, umiejętności i zdolności oraz predyspozycji zawodowych,
- praktyczne wykorzystanie języka angielskiego w procesie komunikacji językowej w celu przekazania informacji dotyczących własnych umiejętności i zainteresowań.

Zakładane efekty

Uczeń:

- rozumie konieczność świadomego planowania swojego wykształcenia w dalszym rozwoju edukacyjno-zawodowym,
- zna i wykorzystuje słownictwo w języku angielskim związane z cechami osobowości, określeniem własnych mocnych i słabych stron oraz ustaleniem priorytetów zawodowych,
- potrafi określić swój typ osobowości zawodowej, zgodnie z koncepcją Johna L. Hollanda,
- potrafi pracować w grupie i zespole klasowym.

Potrzebne materiały: sprzęt multimedialny, prezentacja multimedialna, materiały ksero z ćwiczeniami, arkusze papieru, flamastry, słowniki polsko-angielskie.

Przebieg zajęć

1. Faza wprowadzająca:

- czynności organizacyjne,
- podanie celu i tematu zajęć.

2. Faza realizacji:

- wprowadzenie do tematu zajęć,
- odczytanie tekstu: *Trzem ludziom, wykonującym te same czynności na placu budowy, zadano to samo pytanie: co robią? – Jak to co? – oburzył się pierwszy. Tłukę kamienie. –*

Jak to co?... Zarabiam na życie – zdziwił się drugi. Również ten trzeci okazał lekkie zaskoczenie banałem pytania: – Jak to co? ... Buduję katedrę.

- krótka dyskusja na temat wpływu świadomego wyboru zawodu na sukces zawodowy,
- przedstawienie typów osobowości zawodowych według Johna L. Hollanda w języku polskim (załącznik 1) oraz angielskim (załącznik 2),
- wykonanie ćwiczenia nr 1 (załącznik 3) w parach,
- przedstawienie wyników przez 2 – 3 chętne osoby, krótki komentarz na temat stopnia trudności zadania,
- podział uczniów na 6 grup – wykonanie ćwiczenia nr 2 (załącznik 4),
- przedstawienie wyników pracy grup na forum,
- pokazanie różnicy w definiowaniu pojęcia umiejętności i zdolności (załącznik 5),
- wykonanie ćwiczenia nr 3 *Moje mocne i słabe strony* (załącznik 6),
Czy łatwo jest określić swoje mocne i słabe strony? – krótki komentarz podsumowujący ćwiczenie,
- *Dlaczego i z jakich powodów ludzie podejmują pracę?* – praca w grupach. Uczestnicy zapisują swoje propozycje na arkuszach papieru,
- prezentacja wyników pracy poszczególnych grup,
- określenie priorytetów i wartości, którymi kierujemy się przy wyborze zawodu,
- wykonanie ćwiczenia nr 4 (załącznik 7),
- prezentacja wyników przez 2 – 3 chętne osoby.

3. Faza podsumowująca:

- krótkie omówienie lekcji,
- ankieta ewaluacyjna (załącznik 8), ocena aktywności.

Załącznik 1

Typy osobowości zawodowych według Johna L. Hollanda¹

Typ	Charakterystyka	Typowe zawody
Realistyczny	<ul style="list-style-type: none"> • dobrze się czuje, rozwiązując zadania, w których trzeba się napracować fizycznie, • wykazuje się umiejętnościami manualnymi, siłą fizyczną, koordynacją wzrokowo-ruchową, zdolnościami mechanicznymi, talentami praktycznymi, • mówi o sobie: jestem praktyczny, rzeczowy, lubię się napracować, • sam postrzegany jako wytrwały, szczery, gospodarny, polegający na sobie 	elektryk, kierowca, mechanik, optyk, pilot, tokarz, tapicer i inne zawody rzemieślnicze, leśnik, ogrodnik, rolnik
Badawczy	<ul style="list-style-type: none"> • dąży do zrozumienia otaczającego świata, lubi analizować stany, myśli, uczucia, zagłębia się w abstrakcyjne rozważania, teoretyzuje, 	antropolog, astronom, archeolog, biolog, chemik, filozof, geolog, geograf, fizyk,

¹ <http://testy-zawodowe.pl/praca/8,typy-osobowosci-zawodowej> 09.01.2018 r.

	<ul style="list-style-type: none"> • posiada umiejętności: studiowania i pogłębiania wiedzy, naukowe, analityczne, matematyczne, techniczne, łatwość wyśławiania się i pisania prac wzbogacających aktualny stan wiedzy, • odpowiada mu praca intelektualna, analityczna, • siebie postrzega jako osobę inteligentną, metodyczną, dokładną, • nie dąży do obejmowania stanowisk, na których musiałby wykazać się cechami przywódczymi 	farmaceuta, matematyk, historyk, meteorolog, programista, politolog, statystyk, socjolog
Artystyczny	<ul style="list-style-type: none"> • lubi zajmować się sztukami pięknymi, muzyką, literaturą, rozwijać pomysły, koncepcje, tworzyć nowe rzeczy, • preferuje zachowania kreatywne, niecodzienne sytuacje, wymianę myśli, • woli pracować w sytuacjach nieplanowanych, wykorzystując swoją wyobraźnię i zdolności twórcze, • charakteryzuje się sprawnością rąk, oczu, wyostrzonym słuchem, inteligencją i kreatywnością, • preferuje: oryginalność, niezależność, idealizm, piękno, • lubi aktywność intelektualną, twórczość muzyczną, aktorską, literacką, plastyczną, rzeźbiarską, • siebie postrzega jako osobę obdarzoną wyobraźnią, otwartą na otoczenie, niezależnego intelektualistę, • inni natomiast widzą człowieka o tym typie osobowości jako skomplikowanego idealistę, wrażliwego, twórczego, niedbałego i niepraktycznego, • unika rutyny i ustalonych reguł 	aktor, architekt, dyrygent, dekorator wnętrz, fotograf, ilustrator, kompozytor, malarz, muzyk, pisarz, projektant mody, plastyk, reżyser, rzeźbiarz, tancerz, wizażysta
Społeczny	<ul style="list-style-type: none"> • lubi zajęcia z innymi ludźmi: pomaga, doradza, wyjaśnia, informuje, opiekuje się innymi, leczy, • w pracy z innymi używa słów, uczuć, idei, • posiada uzdolnienia i talenty społeczne, umiejętność kontaktowania się z innymi, postępowania z innymi, empatii, życzliwości, towarzyskości, kojącego oddziaływania na innych, • kieruje się poczuciem sprawiedliwości, odpowiedzialności, idealizmem, troską o dobro innych, • lubi pracę z innymi, mającą na celu udzielenia im pomocy i ułatwienia życia, • postrzega siebie jako osobę empatyczną, cierpliwą, odpowiedzialną, wyrozumiałą, otwartą na problemy innych, • inni natomiast widzą go jako kogoś, kto jest taktowny, cierpliwy, przyjazny, uczynny, miły, uprzejmy, współczujący, serdeczny, wielkoduszny, 	fizykoterapeuta, bibliotekarz, hostessa, ksiądz, kelner, lekarz, logopeda, masażysta, nauczyciel, psycholog, pracownik socjalny, policjant, ratownik, pielęgniarka, stewardesa, trener

	<ul style="list-style-type: none"> • unika czynności o charakterze technicznym, manualnym, wymagających dużego wysiłku fizycznego 	
Przedsiębiorczy	<ul style="list-style-type: none"> • lubi pracę z ludźmi ukierunkowaną na osobiste korzyści, • lubi mieć władzę, pieniądze, wpływać na innych, kierować, przewodzić, przekonywać innych dla celów organizacyjnych lub osiągnąć ekonomicznych, • charakteryzuje się umiejętnościami z zakresu kierowania, organizowania, pewnością siebie, zdolnościami krasomówczymi, • lubi władzę, sukces finansowy i społeczny, wpływy, • siebie postrzega jako osobę towarzyską, pewną siebie, energiczną, optymistyczną, podejmującą ryzyko, ugodową, popularną, • przez innych jest postrzegany jako osoba bystra, ambitna, dbająca o zysk, energiczna, władcza, pewna siebie, przyciągająca uwagę, poszukująca przyjemności, impulsywna, • unika skomplikowanych zagadnień naukowych 	<p>adwokat, agent ubezpieczeniowy, akwizytor, dyplomata, doradca np. podatkowy, księgarz, makler, menadżer, notariusz, prawnik, pośrednik handlowy, zaopatrzeniowiec</p>
Konwencjonalny	<ul style="list-style-type: none"> • lubi zajęcia i zawody z danymi, ich porządkowaniem i strukturalizowaniem, • lubi porządek i bezpieczeństwo, • rozwiązuje problemy według ustalonych zasad, instrukcji, reguł i procedur działania, poleceń zwierzchników, • przejawia: uzdolnienia urzędnicze i organizacyjne, rzetelność, dokładność, umiejętność ścisłego przestrzegania instrukcji, • lubi oszczędność, konformizm, zarabianie pieniędzy, • siebie postrzega jako osobę: sumienną, dokładną, nierozrzutną, praktyczną, dokładną, • inni natomiast widzą go jako osobę systematyczną, zasadniczą, skuteczną, rozważną, kontrolującą się, pedantyczną i bez wyobraźni, • osoba o tym typie osobowości unika konfliktów, problemów interpersonalnych, pracy, w której brak jasnych instrukcji 	<p>archiwista, bileter, agent celny, agent ubezpieczeniowy, edytor, inkasent, kasjer, księgowy, notariusz, radca prawny, recepcjonista, rzeczoznawca, statystyk, syndyk, stenograf, urzędnik biurowy, technik BHP, wizytator</p>

Załącznik 2

Holland's personality types:

Realistic	<i>Values practical things you can see, touch, and use like plants and animals, tools, equipment, or machines; Sees self as practical, mechanical, and realistic.</i>
Investigative	<i>Is good at understanding and solving science and math problems; sees self as precise, scientific, and intellectual</i>
Artistic	<i>Values the creative arts – like drama, music, art, or the works of creative writers; Sees self as expressive, original, and independent.</i>
Social	<i>Is good at teaching, counseling, nursing, or giving information helping people and solving social problems; Sees self as helpful, friendly, and trustworthy.</i>
Enterprising	<i>Values success in politics, leadership, or business; Sees self as energetic, ambitious, and sociable.</i>
Conventional	<i>Is good at working with written records and numbers in a systematic, orderly way; Sees self as orderly, and good at following a set plan.</i>

Załącznik 3

Ćwiczenie 1.

Określ typ osobowości kolegi/ koleżanki z grupy. Krótko uzasadnij swój wybór.

.....
 .....

Załącznik 4

Ćwiczenie 2.

Które z podanych cech są charakterystyczne dla osoby wykonującej dany zawód, a które zupełnie do niej nie pasują? Uzupełnij tabelkę wstawiając „X” w odpowiedniej rubryce.

Grupa 1.

Computer programmer		
<i>features</i>	yes	no
<i>analytical</i>		
<i>shy</i>		
<i>independent</i>		
<i>social</i>		
<i>decisive</i>		
<i>responsible</i>		

Grupa 2.

Interior designer		
<i>features</i>	yes	no
<i>creative</i>		
<i>charismatic</i>		
<i>practical</i>		
<i>imaginative</i>		
<i>greedy</i>		
<i>impulsive</i>		

Grupa 3.

<i>Social worker</i>		
<i>features</i>	<i>yes</i>	<i>no</i>
<i>empathic</i>		
<i>sensitive</i>		
<i>energetic</i>		
<i>realistic</i>		
<i>dishonest</i>		
<i>loyal</i>		

Grupa 4.

<i>Car – mechanic</i>		
<i>features</i>	<i>yes</i>	<i>no</i>
<i>emotional</i>		
<i>competent</i>		
<i>careful</i>		
<i>hard-working</i>		
<i>professional</i>		
<i>patient</i>		

Grupa 5.

<i>Lawyer</i>		
<i>features</i>	<i>yes</i>	<i>no</i>
<i>intelligent</i>		
<i>talkative</i>		
<i>courageous</i>		
<i>greedy</i>		
<i>unpopular</i>		
<i>sensible</i>		

Grupa 6.

<i>Insurance agent</i>		
<i>features</i>	<i>yes</i>	<i>no</i>
<i>tactful</i>		
<i>professional</i>		
<i>courageous</i>		
<i>greedy</i>		
<i>shy</i>		
<i>disloyal</i>		

Załącznik 5

Umiejętności i zdolności

Umiejętności, czyli to, co umiemy robić. Możemy powiedzieć, że są to najbardziej podstawowe elementy życia. Pewne umiejętności już posiadamy, inne możemy rozwijać. Do wykonywania różnego rodzaju zawodów potrzebne są różnego rodzaju umiejętności.

Zdolności natomiast to możliwości szybkiego zdobywania umiejętności. Mówimy np., że ktoś ma zdolności do nauki języków obcych.

Załącznik 6

Ćwiczenie 3

Określ swoją mocną i słabą stronę. Krótko uzasadnij swoją opinię w języku polskim i angielskim.

+
Jestem ....., ponieważ .....

I'm .....because.....

-
Jestem ....., ponieważ .....

I'm .....because.....

Załącznik 7

Ćwiczenie 4

Określ w skali od 1 do 6 wartości, które w swojej pracy cenilibyś/ceniłabyś najwyżej:

1. *nice atmosphere* – .....
2. *bonus* – .....
3. *good equipment* – .....
4. *high salary* – .....
5. *promotion prospects* – .....
6. *paid sick-leave* – .....
7. *good insurance* – .....
8. *friendly boss* – .....
9. *paid sick-leave* – .....

Załącznik 8

ANKIETA EWALUACYJNA

Bardzo proszę o ocenę zajęć poprzez zakreślenie odpowiedzi na poniższe pytania.

Dziękuję

1. Czy zajęcia były atrakcyjne?
  - a) tak
  - b) nie
  - c) trudno powiedzieć

2. Wiadomości zdobyte podczas zajęć uważam za:
  - a) bardzo przydatne
  - b) mało przydatne
  - c) nieprzydatne

Bibliografia

1. Trzeciak W.: *Planuję swoją przyszłość zawodową. W: Moja przyszłość zawodowa.* ZDZ, Warszawa 2000.
2. *Wielki słownik polsko-angielski.* PWN Oxford, Warszawa 2012.

Iwona Włodek pracuje w Bielskim Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego.